

CSIKSZEREDA

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TARSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Ke jelenk minden vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor.
Negyedévre 2 kor.

Felkiós szerkesztő:
Dr. SZÁNTÓ SAMU
üggyéd.

Művelői ezirélt aronkint 43 állérett közölhetnek.
Egyes lap ára 20 fillér.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számíttatnak.

A gyergyói választás.

Gyergyószentmiklósról hozza a hírt a táviró, hogy Sümegi Vilmos a gyergyói kerület független ségi és 48-as párti képviselőjelöltje ott e hó negyedikén képviselővé választatott.

Nem akarunk mi jelen cikkünkkel örömtüzet gyújtani a választás eredményének dícsőítésére, nem is Dr. Lázár János személye ellen írjuk, a mi ezen pár sorban foglaltatik, hanem igyekszünk levonni a tanulságot, amely a gyergyói választásból önként folyik.

Fájdalom, kevés reményünk van ahhoz, hogy szavunk a legmagasabb körökig elhatolhat, kevés reményünk van ahhoz is, hogy a magyar kormány a gyergyói választás eredményéből levonná a tanulságot a ennek következtében megváltoztatná nemzetellenes irányban megindult országos politikáját.

Nem beszélhetünk tehát kifelé csak befelé a mi szűkebb hazánkhöz, Csikországhoz. Pedig hej sok consequenciát vonhatna le a ma-

gyar országos politika is a csiki politikai viszonyokból.

Az 1901 ik év általános képviselőválasztáskor Csikvármegye mind a négy kerülete szabadelvű — kormány — párti képviselőket küldött az ország házába, a kiknek magokat a székely jelszó s a jog, törvény, igazság aegise alatt sikerült többé kevésbbé könnyű szerrel megválasztatniok. Emlékezzünk még igen élénken rá, hogy ezen két jelszó a kormány-párt táborát a hajtott sok oly önzellen jellemű hazait is, a ki hatványoltes alapnak nem volt hiva vagy legalább ezen alap oly kezelésének értelmezésének nem a miként az a szabadelvűpárt részéről eszközöltetett. De hitt, mert Széll Kálmán kormányraléj tével s a székely actio megindításával egy jobb jövő felviradását remélte s bizott képviselőinek ígérétében, a kik határozottan kijelentették, hogy csupán azon kormányt fogják támogatni, mely a székely népele hathatós go. dozása alá veszi s a mely a Jog Törvény

Igazság útjáról egy jottányira sem fog eltérni.

Szután következtek szomorú idők. A székely actio a szavak árjában eltepsedt, a bécsi udvar, a katonai körök a legvohemenesebb támadásokban részesítették a magyar alkotmányt, a magyar kormány és szabadelvűpárt pedig védelmébe fogta a chlopii hadiparancsot. Széll lemondott, következett Héderváry, lemondott, következett Tisza, rosszabbnál rosszabb korszakok, a mikor már a nemzet java nem a Jog, Törvény, igazság jelszava dominált, hanem a kormány hatalmi érdeke. A kormány a legridegebb cinis-mussal tagadta le a magyar nemzetnek törvénybiztosította jogait, szegte meg a törvény legvilágosabb rendelkezéseit s végül most, hogy önkénykedésének semmi gát útjába ne álljon, házszabályok revisiójával akarja elnémitani az ellenzék minden acióját s megfosztani a parlamentet legszebb, legrágább jogától, szólásszabadságától.

Csiksomlyón

Itt vagyok újra
A kis faluban :
Hol egykor rózsás álman szöttek.
Hol süttér bántot.
Néma könny helyett
Ragyogó fény volt körülöttem.
Itt vagyok újra

A kis faluban :
Hol izmosítám gyöngye szárnyam.
Hogy a világban.
Küzdő életben.
A világotat megtaláljam.

Itt vagyok újra
A kis faluban :
Hol nyári estén, holdvilágos éjen
Először zengett
Ezstűs lantom :
Ez dalba üntém lelkeim, eken.

Itt vagyok újra
A kis faluban !
A virág a at megtalálva.
Talán szakítottok
Egy rózsá szöhat
Talán való lesz lelkeim álma

Az élet.

Lelem az utcasarkon munkás ember
Tudtél a követ.
Dolgozik, hogy kapjon enis kis esaladja
Jó pulva kenyéret.

Sapadt felesége es csünyyi gyermek
Mígten áldott delbe
Viszik az ebédet barna kenyéret.
S leteszik elbe.

Reszkető két karral öleli
S ajkára hull esokja.
Pergő verejtéket letöli a gyermek
Fehér kis kacsoja.

Aztán indulnak. Szemükben könny
leszillog.

Ajkuk imit rebeg :
Azt a munkás kezét, a mely értünk fárud
Az Isten tartsa meg.

Hatvány gazdag férfi megereud a könnye
Átlakából nezi.
A köitördelemel magát szegényebnek.
Koldusabbnak ezti...

A cs... i temetőből.

A „Csikszereda” eredeti társján.

Kis faluban ha néha-napján hazavetődöm, s bejáróm dombos, herkes, vízmosásokkal sürin megcsakított határet, delogy is tudnám elmulasztani, hogy körüljárjam a falu temetőjét is.

Nem az újat, melyet mostanában aján döközött fiatal utasag a közöcnek, itt nekem adiga akadoa ismerősöm, hanem az ótemetőt, ott a Cigányhaz mögött, a Köles-tölbi dülő irányában.

A Cigányház ma már legtöbb embernek a faluban semmi egyéb, mint pusztá név, de az én szemem még megtalálja azt a négyzögletes bemélyedést ott a Kápolnahegy tövében, ahol ábecs gyerek korokban valami diledék ház állott. Az igaz cigányok már én se látam benne. Ma már a helye is hegyöphöbült és tavaszokként kékgatyás legények azép kis kanári-sárga libákat örznek a helyen.

A hányzor erőfelel víz után, mindannyiszor ezembe jut, a mit az apamtól halottam, hogy az ő fiatal korában fiatal idejárt az egész falu szörni, mivelhogy itt mindig jó szellős volt.

Régei túl vagyunk tehát azon, hogy Jogról, Törvényről, Igazságról lehetne beszélni s mégis az 1901-iki választáskor tett ígéretek beváltását hasztalanul várja a választóknak tömege. Képviselőink együtt usztak a ehlopii hadiparancsossal, a magyar nyelv jogainak érvényesítését letörök táborával, a törvényeszekkel a szólás szabadság elnyomásával, pártolták Széllt, pártolták Héderváryt, pártolták Tiszát s mi seholsm láttunk elvet, sehol maggyüzödést hanem csupán és mindig a felszínre uszó kormány támogatását. Pedig hát a mostani kormánypárt nem kormánypárti hanem szabadelvűpárti programmal választatott meg, már pedig a szabadelvűpárt programjában elvek vannak lefektetve s nem kizárólag az a célja, hogy kormányt tartson, bármilyen legyen is az. Azt meg seuki le nem tagadhatja, hogy például a Széll programja homlokgye-nesset ellenkezett a Tiszáéval, no meg azt sem, hogy Tisza István gróf fityot hány minden jogunk, törvénynek és igazságunk! És mégis alig néhány egyén vonta le belőle a consequenciát a nagy szabadelvű táborból, a többi hozsannát zengene talán még a magyar alkotmány couf-kálásának is, ha ez a kormányon levő férfaktól származnék.

Osoda-e, ha a nép elveszti bizalmát s igyekszik lerázni az igtát? Csoda-e, ha e nép nem akarja a kormány nemzetiotlen politikájának szekerét tolni? Ha szabadabb levegő után áhitozik? Csikszereda után Gyergyószentmiklós. A szentmártoni kerület képviselője már újpárti IS ki tudja,

nem következik-e utánuk a negyedik is?!

A tanulság pedig: nouzeti politika s ígéretek hováltása!

A politikai hétről.

A helyzet a képviselőházban mindinkább kavarodik. Ott ugyan a nyugodalmas Rábaszabályozásról szóló törvényjavaslatot tárgyalják, de azért mindenki a házszabályrevizióról, meg a német kereskedelmi szerződésekről beszél.

Mindkettő egyforma támadás a nemzet alkotmánya ellen. A német kereskedelmi szerződéséknél meg akarják ismételni azt, a mit az olasznál már elkövettek, a formális törvényességét, de egyszerusmi — miként az előjelekből kivethető — háttérbe szorítják a magyar érdekeket is, mert az osztrákok máris kézzel-lábbal dolgoznak, nehogy abban valami előny biztosítsassék a magyar ipar és kereskedelemnek, a mi bizonyára sikerülni is fog, mert hiszen ma nálunk ők az urak.

A házszabályrevizió ellen állást foglal az egész ellenzék, több mint 150 ember. Sőt még a szabadelvűpártból is hangok emelkednek fel ellene úgy, hogy, mint hírlik, a miniszterelnök egyelőre le is akarja venni a napirendről. De az csak ugye lehet kacsa. Mert hiszen a házelnök az indítvány megokolását már napirendre is tülzte. Azt is rebesgetik, hogy az ellenzék majd szóhoz sem fogja a miniszterelnököt jutni engedni, a mi azonban szintén kevés valószínűséggel bír. Sőt mint lapunk zártakor értesülünk, a pénteki ülésben a miniszterelnök indítványát az ellenzék óriási felháborodása közben meg is indokolta s kijelentette, hogy a technikai obstrukciót akarja lehetetlenné tenni s a házelnök jogait kiterjeszteni.

* * *

A Bánffy Dezső vezetése alatt álló új párt mindinkább kezd a Székelyföldön is tért hódítani. Legutóbb Marosvásárhelyt alakult meg. Elnök lett: Kelemen Ádám. Alnökök: Dr. Kálnoki Bedő Sándor és Csiky Lajos.

Jegyzők: Liptófalvi Honisch István és dr. Sebess Jonó. Zászlótartó: Székely Dénes.

Ezenkívül Ákosfalváról is veszünk hirt az új párt szervezkedéséről.

* * *

Referálunk kell e helyen a gyergyói választásról is. A pénteki küzdelem fényes diédséggel hozott az ellenzék elvekre, mert szavazatával a nép bizonyára nem a személy, hanem a kormányrendszer ellen tüntetett. Már reggel, mikor dr. Boeskor Béla választási elnök a választást 8 órakor megnyitotta s a tíz-tíz választó által ajánlott dr. Lázár János és Sümegi Vilmosra a szavazást elrendelte és a szavazók felvonulása megtörtént, lehetett látni, hogy az ellenzék győzelme bizonyos s bár az első órában dr. Lázár Jánosnak több szavazata volt, csakhamar Sümegi kerekedett felül s folytonosan többségben volt egészen a választási berekesztéséig.

A szavazatok aránya a következő volt:

Déli egy óraker	Sümegi Vilmos	301
	Lázár János	234
Két óraker	Sümegi Vilmos	461
	Lázár János	248
Három óraker	Sümegi Vilmos	580
	Lázár János	266.

Négy óraker Sümegi megválasztása már biztosnak látszott, mert ekkor már 360 szótöbbsége volt.

Hét óra után az elnök kitülte a zárítást s a választásnak 8 óra tájban lett vége, a mikor

Sümeginék	693
Lázárnak	517

szavazata volt.

A választási elnök ezután Sümegi Vilmost a gyergyószentmiklós kerületnek 176 szótöbbséggel megválasztott képviselőjének jelentette ki s neki a mandátumot átnyújtotta.

Két szavazatszedő küldöttség volt. Érdekesek a statisztikai adatok arra nézve, hogy az egyes községeket tekintve, miként osztották meg a szavazatok. Így a második szavazatszedő küldöttségnél leadatott szavazatok közül jutott Szarhegyre 6 kormánypárti, 115 ellenzéki,

Csak ezután került talunkba a hercegkerületi rosta; addig a könnyomatott szemektől horiták ki a gazdák polyvástól egy litot, úgy a hogyan a rászámol a szalma körül kihullott. Föltérgettek nagy ponyvákat, talapattoktól fölziártak magyara a gabonát: a szét a polyvát oldalt sodorta a tiszta szem pedig egyenesen lezuholt. Persze olyan egyszerűen azért nem ment a dolog, háromszégyezer is föl kellett szórni, mire megiszott annyira, hogy malomba vagy pücsra lehetett vinni és az is igaz, hogy azért még sem lett olyan tiszta, mint amikor ma csak egyszer beresztik a leglátványabb rostán, de akkor úgy is jót volt.

Csodájára jartak az emberek, mikor az uraság meghozatta Győröböl az első rotaló mosnát; ma az utolsó zöblőlének is van, jobk gazdának kettő is.

A Cigányháznál kissé behorpad a Kápolna-hegynek, ennek a harminec méter magas hamokdombnak a gerince, ott legkönynyebb átmászni rajta. Vezet ugyan van ut is a teut-tölés, még p-ig lapályon, de arra felé nem sz-reték menni. István tudja miért! De ha jól meggondolom, alighanem ez az oka, mert akkor al kellene mennem a Halál-lík előtt, a melyiktől olyan sokszor meghorpadtam gyerekek koromban.

A Halál-lík — tulajdonképpen nem is egy hanem több — a temető előtti árnyk-partha vajt lérg formájú lyuk, illetve lyukak. Onnan hordanak a lányok sárga földet; szobát, konyhát, gardert, p-istát fűszárazni. Nagyon kicsiny legyen lehettem én még, mikor a nagyobb iskolásgy-rukektől halottam, azokban a tötött lyukakban lakik a halál, a kit én valami igen-igen rossznak képzeltem, hogy is ne, mikor mindenütt csak sárga, a haló s megjelent.

Szeretem hallani, hogy nem vagyok babonás. A haláltól meg — úgy gondolom és érzem — éppen nincs mit félni de mégis nem egyszer rajtaszajtem már magamat. Hogy hiedség borzongatta s hátamat, ha ugyan véletlenül a Halál lík előtt vitt el.

Fölörre a Kápolna hogy nyergére, előttem letekiz a túló oldalon, lent a völgyben a temető. Az idegen nem ismerne föl mert a szegélyző alacsony castriblokok teljesen elrejtik az apró kereszteteket.

Kis ajtókat magam is elég letem meg a kaszálatlan, magy sli köz-p-cto. Nyomásonra száraz, úros hangot hallatva enged a fűkillek, az ajtó nyikorog, aljával enrofa az a gyagos földet, könnyűbőség okéért be se eszükem magam után.

Bent vagyok a nyugalom-tanyán. A

nagy esőndobban tisztán hallom lépteimet, lábaim alatt a föld szuhogását még se vem do-bogását is hallom. Magyozzent szűcsékké moroz ugrásokkal ismernek fölém. Nem tudom mitől a farsadtárgló-n vagy más egyébtől udehozom erre a fűlengés. A hócsög rekken, mégis mintha kőssé fűszám. Szemem egybe fűszálakra t- p-ud, nézom a nagy-ságút, a szűcs, meggyejelem hajléának az irányát, mintha mindez valami költőháza volna. Jelenen félig elalpujt sírok itt-ott szűcséte, korhadó kereszt-fűk-elvátve egy-egy egyszerű, őcska sírkő. A kik itt nyugosznak az elű sorokban, azokat én még nem ismerem. Valamivel följobb a küszépen innen ráta-űnk az első ismerőre: IT NYUGSZIK AZ URNA TÖRÖK JULIÉ ÉLT 45 A.

Magy szűcséte annyony volt, igen asz p-za boss dű; már jartam iskolába, amikor meghalt, együtttem is a gyerekeknek kiharangozni. P-ust Pál a ripacosa vargamos-ter a fűszomszódja; valamikor nagyon haragudtam rá, mert meg akart verni, mikor a Sándor fűnk birkózás közben ohoaitottam az új mándliját.

Valamivel dűbb őre, Galambosné nyugozik. Mikor a fia négy esztendőre be volt eszuka a soproni fűgházban (őlmós botjával „váltatlond” úgy ütötte fejbe a ja-

Alfalura 82 kormánypárti, 67 ellenzéki.

Remetére 12 kormánypárti, 148 ellenzéki.

Salamásra 16 kormánypárti, Borszékére 17 kormánypárti, 11 ellenzéki.

Tölgyesre 63 kormánypárti, 35 ellenzéki.

Békásra 29 kormánypárti, 15 ellenzéki szavazat.

A rend fenntartására egy század győngyvárosi és 70 csendőrt vezényeltek ki.

Azokban a választás a legnagyobb rendben folyt le. Itt-ott fordultak ugyan elő kisebb-nagyobb zavargások, a mint ilyenkor rendszeren történni szokott, azonban a katonaság és csendőrség közbelépésére szükség nem igen volt.

A népoktatási törvényjavaslat.

A közoktatásiügyi miniszter október hó 26-án terjesztette a képviselőház elé az 1868: XXXVIII., illetve 1877: XXVIII. t.-c-ik módosításáról szóló törvényjavaslatot, amelyben az 1868: XXVI t.-c. ezen javaslat által meg nem változtatott paragrafusai is felvételtek, úgy hogy az által az 1892: XXVI. t.-c. is hatályon kívül helyeztetik.

A javaslatot úgy a képviselőház mint a sajtó meglehetősen lelkesedéssel üdvözölte, mint olyat, mely a közoktatás terén nemzeti szempontból meglehetősen haladást jelent.

Eltelkenve most minden egyéb, különösen a pedagógiai szempontoktól, amelyeket a javaslat eléggé jól kielégít a eltekintve egyes intézkedésektől, amelyek az eddigi állapottal szemben kétségkívül haladást jelentenek, magyar nemzeti szempontból, sajnos, nem oszthatunk a képviselőház és a sajtó lelkesedésében.

Nagyon szomorú jelenség és sürgetünk elég mély sülyedést jelent az, hogy a magyar nyelv némi erősebb érvényesülése miatt oly nagy öröm és lelkesedés veszt rajtuk erőt. '96, illetve '28 éven keresztül semmit sem tettek a kormányok a népoktatásiügyi nemzeti irányban való fejlesztése tekintetében, sanyi ideig tétlenül álltunk, hogy ebben az országban közel 6000 iskola idegen nevelést, idegen oktatást adjon sok ezer gyermeknek a most, midőn végre a nemzeti közvélemény nyomása alatt a közoktatásiügyi miniszter az előbbinél valamivel nagyobb érvényesülést kért ad a magyar nyelvnek, mi „szarunk magyarok boldog megelégedéssel és hálaival üdvözöljük ezt az újabb „vívmányt“.

Igazán furcsa nemzeti vagyunk mi magyarok. Nagyon is meglátszik rajtunk a szá-

zalokon út tartott elnyomottság. Más országokban természetesen tarják, hogy az iskolák tannyelve egyedül és kizárólag csak az állam nyelve lehet és mi hálaival és türelmével fogadunk egy javaslatot, amely a nem állami iskolák tanítási nyelvének megválasztását továbbra is az iskolafenntartóra bizza vagyis a jelenlegi állapotok egyik leggyengyentesebbikét továbbra is fenntartja.

A törvényjavaslat csak az első pillanatra, csak felületen olvasásánál tűnhetik fel kielégítőnek, de a gondosabb tanulmányozás nyilvánvalóvá teszi, hogy csak a jelentéktelenebb dolgokban mutat haladást, de az igazán fontos és életbevágó kérdésekben mindazonban a régi állapotokat tartja fenn.

Különösen két igen nagy hibája van a javaslatnak és pedig először az, hogy a nem állami iskolák tannyelvénk megállapítását továbbra is az iskolafenntartó hatáskörébe utalja, és másodsor az, hogy a tanítóképzést a felekezetek kezében hagyta.

A 14. §. kimondja, mit különben már az 1476: XXVIII. t.-c-ik is kimond, hogy az állami iskolákban a tannyelv a magyar, de meg ott is a hit és erkölcsen tanításnál az illető egyházi főhatóság kívánására tannyelvi a gyermek anyanyelve is használható, ami végeredményben igen furcsa helyzetet idézhet elő. Az idegen ajku, de hazafiassal szellemű szülők gyermeke képtelen lesz példánál az egyházi főhatóság egyszerű kívánására a hit- és erkölcsen tanítás saját anyanyelvén tanulni, annak dacára, hogy akár a gyermek, akár annak szülői a magyar tannyelv alkalmazását óhajtanák. Hát nem mi magunk állítunk ezzel akadályt azon elöl, hogy idegen ajkú polgártársaink gyermekeit egészen kivonjuk az idegen etikára, az idegen szellem hatása alól?

A magyarokkal, az államfenntartó, az 1000 esztendő óta uralkodó faj gyermekeivel sokkal mostohábban bánik a javaslat. Úgy rendelkezik, hogy ha a nem magyar tannyelvi elemi népiiskolában a beiratkozott növendékek összes létszámának legalább 20%-a magyar anyanyelvű, vagy ha az összes növendékek között legalább 20 magyar anyanyelvű van, a magyar nyelv is mint tannyelv használható.

Már magában az, hogy a magyar tannyelv a magyar anyanyelvi gyermekek számára számához van köve, drótszeg, de teljesen megbecsülhetetlen az, hogy a magyar k. bebaázegek-t továbbra is emyire elhanyagoljuk, emyire kiszolgáltatjuk az idegen fajoknak. Elképzelhetjük, hogy a gyakorlatban mire fog zsongorodni ez a magyar nyelvű oktatás, mely a törvényjavaslat szövegében is csak mint ki-egítő tannyelv van kontemplálva. És csak az olyan tekiütelyes magyar kisebbségeket részesítünk ebben az ugyanis minimális vedelemben, a melyre az iskolába járó gyermekek 20%-a eskik? Hát ott, ahol 10%-a magyar az iskolába járó

gyermekeknek, ott elhárítjuk, hogy azokat idegen nyelven, degen szolleben oktasdák és neveljük a nemzetiségű felekezetek gyanus és megbízhatatlan iskolái? Nem gondolj-e a törvényjavaslat szerzője, hogy a közterhekkel annyira elhalmozott magyar anyanyelvi honpolgár legalább annyit megkövetelhet az államtól, hogy gyermekeinek hazafiassal, magyar oktatással a magyar állam lehetetlenné ne tegye és ne állítsa azon dilemma elé, hogy vagy oláhul, illetve tútl neveltesse gyermekeit, vagy pedig nagy költséggel vagy aggodalommal a talán messze fokvó állami iskolába küldje őket. A magyar államnak kötelessége, hogy nemzetiségi különbség nélkül minden gyermeknek, ha lakhelyén iskola van, abban magyar oktatást, magyar nevelést nyújtson, ha a gyermek szülői kívánják.

Híszem előfordult, sőt tényleg gyakran előfordult, hogy mi anyelvi honfitársaink is magyar oktatásban akarják részesíteni gyermekeiket. A törvényjavaslat rendelkezési szerint ez, ha az egyházi főhatóság bele nem egyezik, még akkor sem lehetséges, ha a magyar tannyelvi oktatásban részesíteni kívánt, de nem magyar anyanyelvi gyermekek az összeseknek 40%-t is meghaladják, mert a törvény ezt a „kedvezményt“ csak a magyar anyanyelvűeknek nyújtja. Ilyen eljárás mellett ne csodáljuk, hogy a magyarosodás nem oly mérvben halad, mint ahogy óhajtanánk, mert hiszen maga az állam az, amely ezt érthetetlen és gyáva intézkedéseivel lehetetlenné teszi.

(Folyt. köv.)

Székely kereskedők szervezkedése.

Mult vasárnap folyt le Marosvásárhelyt nagy érdeklődés mellett az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület székelyföldi kerti-telének alakuló gyűlése.

A szervezkedést Harnath Sándor elnöklete alatt költő bizottság készítette elő, kiterjesztve a mozgalmat a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarai körlet összes vármegyéire.

Jelenleg a körletnek 171 tagja van. A vasárnapi gyűlésen Sándor Pál országgyűlési képviselő is részt vett, ki dr. Lódy Béla kíséretében ment le. Az állománál Marosvásárhely kereskedői csaknem teljes számmal megjelentek, kiknek élén Hiltner Albert fővezérrel a messziről jött vendégeket.

A gyűlés d. o. 11 órakor vette kezdetét. Jelen voltak gróf Lázár István főispán, dr. Bernády György polgármester, Tauszák B. Hugó kir. tanácsos, kereskedelmi és iparkamarai elnök, dr. Sebess Dénes és Hedőházy János országgyűlési képviselők, Sándor Kálmán nyul. táblai bíró, Sz. Szakáts Péter és László Gyula kereskedelmi és iparkamarai titkárok, Hegedűs Jókaptány, Fekete Jakab

házigyógyt, a ki a kedvesét el akarta szeretni, hogy menten meghalt) én velem iratott mindig levelet neki, hogy csak vissza jó magát és „tisztelje meg az urakat“ még ember válhatik belőle, ha kiszabadul. Ki is szabadult, ember is lett belőle, a légynek se vét az óta, de már az édes anyja nem érte meg a kiszabadulást.

Kölsze-kölsze egy-egy jeltelen sir: né melyiknek ha meg is van a keresztje, irását lemosta az eső, kigöngyözte a nap. Bizonyosan ismertem a lakóját, de hogy ki az, még sem tudom. Úgy vagyok velük, mint a ki régi ismerősével találkozik, csak a neve nem jut eszébe.

Szergény Csiz Klára sirját már mesziről megismerem; valamikor övé volt a leg-diszesebb sir, ma már nincs, aki gondolza. A feles falu végén laktak, erdőz volt az apja és jó módban éltek. Ma már csak emlékek él; a satlók és vagy öt gyermekük elhalt, egyik fiukról senkire tudja hová lett, egy Kovács Amerikában.

A tulod sorban megismerem Száki Rózi német, lateu nyugosztalja meg szegényt! A fél falu népének ő volt az első pártfogója, mert hogy kért emberöltön keresztelt ő volt a falu gólyója, a ki a csatával kifogta a gyerekeket a vadasi tóból. Szép kort élt:

kilencvenegy éves korában szölitotta magához az Ur.

Megint egy jó ismerős: a kis kesse Varga gyerek „a kis pap“ a hogy az iskolában csufolták, mert az évegy édes anyja mindent azt beszélt, hogy papot nevel a fiából.

Száki Rózi önnel szemközti fekezük — n-n honhája — a szarlat. — ürg Kriaz-tinkovits Antal, az asztalos, a ki a koporsókat meg sírkerezeteket csinált a többiek-nél, a kik temetőben előtte fekeznek; a utána következnek, azokat a fia csinálja.

Most elszorul a szívem; mindanyiszor njból megdöbbenek, a hányzor e sirhoz érek: Miklós Órasó sirját az. A legszebb magyar paraszt lány volt, a ki valaha ismertem. Jól kijellett piros arcú lenny, nem olyan cseresznye mint ezek a mostaniak. A jászka fürgé, a lépése ringó, a szemé, a szája kész a mosolyra. Legutoljára a Pogány-baroknál látam kendert nyitni. Mire ismét hazjöttem, már nem volt több; itt csakor meghült, három hétre rá már hat felhábe öltöztet lány állta körül a koporsóját: mert nálunk így szokás, ha hajdon hal meg.

A temető tulod széle felé ismeretlen ember nevén akad meg a szemem: Zsargó

Mihály. Ki volt ez a Zsargó? Nem emlékszem rája, csak a neve ismerős kisse, mintha már halottam volna, de hogy ő maga milyen volt, ürg fiatal, magas, alacsony, melyik házban lakott, nem tudom.

Bizonyára urasági cseléd volt a majorban, vagy Koromlia pusztán: és eszembe jut a szomorú nap, melyen először hagytam odn a szűtő házat, a melytől fogva kezd a falu idegen lenni előttem és én a faluban csak vendég; mikor hazajőve a rövid két hónapra idegen areokkal is találkoztam a faluban elvinte egygyel később mindig tőbbel, ma már a fiatalbuját alig ismerem.

Végére járok a temetőnek. Rátalállok az ürg Biróczky sirjára: ő volt a falu Nosztora, hosszú időn át bírja. Legnagyobb hírsége volt az, hogy az ő bíróságá flatt építetők a Szent-kutat. Sokat tudott és szeretett is mesélni, mikor már megöregedett és a gazdálgaát fia vitte. Nekem legjobban tetszett, hogy hosszú korában bárom liter borért hogyan ugrott át lóháton, Ba-vedek Flórit a győri piacon, kocsistal, lovasul, házatul de még ő maga is a kocsin ült. Egy eszté hája se görbült meg, sem Flórinak, sem neki, de még a lovának se ám!

Járva a halottak országában egy új világ tűnik föl előttem. Életre kelnek egy-

áll. ipari szakiskolai igazgató, Solt Adolf iparfelügyelő, a városi tanács több tagja, a pénzügyintézet igazgatói, Tamásy a kolozsvári kerület elnöke, Szászrégenből Fronsus Károly vezetésével 10 tag. Sepsiszentgyörgyről Ferencz Lajos és Benkő Már, Székelyudvarhelyről Büdler Gábor és Bugó Gyula, Marosulna külföldi a helyi és vidéki kereskedők nagy számmal.

Harmadik Sándor elnöki megnyitóján után, melyben beszámolt a szervező-bizottság működéséről Sándor Pál fejtette ki meggyőző érvekkel az O. M. K. E. célját és programját. Leméltelen kijelentette, hogy a kereskedők ezen mozgalmá nem irányul az a. r. rizmus ellen, grüft embernek tartani — nyomd — azt, a ki egy mezőgazdasági államban, a milyen a miénk a mezőgazdaságot nem támogatja. A kereskedés folytatja tovább nem az a becsült pályán, a milyennek egy haladó államban lennie kell, az rt fog össze a kereskedőség, hogy a foglalkozás tisztelget és becsülését a közudatón ügyve. Szólt arról, hogy maga a kereskedő osztály sem értékeli kellően foglalkozását, akinek módja van, gyermekét nem erre a pályára neveli, vagy ha a kereskedés nélkül is megtudja élni, felesleg birtokosnak. Hivatkozik külföldi példákra, hol uralkodó hazak tagjai és magánosok választják a kereskedői és iparos pályát.

Az önálló vámtérlet kérdését hosszasan fejtegetvén, kijelentette, hogy az csak az esetben oldható meg sikeresen, ha erős kereskedelmünk van. Az O. M. K. E. első sorban is ezzel a fontos kérdéssel foglalkozik a mert mindezen szakmunkáink, melyek világos adatokkal meggyőzőenek azért, hogy az önálló vagy közös vámtérlet hasznos, három részletes munkát írat, hogy azzal a kérdést tisztázzák. E művek egyike már megjelent, a másik kettő is néhány hónap alatt közzé kerül. Ha ezeknek adatai, valamint az ezek nyomán keletkező közvéleményről győző meg, hogy az önálló vámtérlet hasznos az országban, akkor az O. M. K. E. huzafas kötelességének tartja mindent elkövetni, hogy Magyarországnak mielőbb önálló vámtérlet legyen.

Az O. M. K. E. felszólít arra fog törekedni, hogy a kereskedők érdekeit minden irányban megvédi, de nem fog halozni abban, hogy a tisztességtelen elemeket a kereskedői pályáról leszorítsa, az ilyeneket pellengérré állítsa és leleplelje. Most csak úgy lehet a kereskedelmi bereszt magas vívára emelni, ha megtisztítjuk minden salaktól.

Szólt ezután a szövetkezetekről, a melyek átvitt célját és hasznos működését elismeri és csak a fogyasztási szövetkezetek ellen kell ki, a melyekre egy haladó államban szakszék nincs.

Azzal zárja beszédét, hogy az agráriusok és mérkántisták hureában győztesnek

egyiknek sem szabad lenni, győztes csak egy lehet és ez drága magyar hazánk.

A nagyszámu hallgatóság percekig tünnetet a szónok mellett.

Börger Albert marosvásárhelyi gyáros, iparkamarai alelnök, hosszú előadásban a Székelyföld bajait sorolta föl. Két nagy baja van a székelységnek — ugymond — a jó vasutak hiánya és a Romániával fennálló kedvezőtlen vámviszonyok. Ez idezi elő a kívándorlást, a nép eladósodását és mindazokat a bajokat, melyek a célszerűtlen gazdasági politika miatt előállottak. A székely kereskedők most tömörülnek és segítségül jönnek a közgazdasági akciónak, kéri az O. M. K. E. közreműködését és támogatását. Véglit javaslatot tett a fogyasztási szövetkezetek tulkapasának megállítására.

Dr. Sebess Dénes országgyűlési képviselő azt fejtette, hogy az önálló vámtérlet, főleg az erdélyi részek lakosságának életérdeke mert itt inkább az iparnak és kereskedelemnek van talaja. Elismerésről szól az O. M. K. E. Egyesületnek 8 havi sikeres működéséről és üdvözlő abban a törekvésében, hogy az önálló vámtérlet ki vívását írta zászlójára.

Ezután Harmath Sándor felhívta a gyűlést, hogy az elnökséget és választmányt válassza meg.

Gáspár Gyula ajánlatára egyhanglag a nőknek megválasztották Harmath Sándort a szervező-bizottság eddigi aglí- elnöké, társelnöké Börger Albertet. Alelnöki lettek: Szászrégenben Wagner Ede Székelyudvarhelyi Gábor Márton, Sepsiszentgyörgyről Ferencz Lajos, Csikszereében Szabó Miklós, Gyergyószentmiklóson Lázár Péter.

Csiky Miklós ajánlatára Marosvásárhelyt 25, a többi székely városban 5 választmányi tagot választottak.

A mindvégig magas színvonalon tartott gyűlést Harmath Sándor lelkes eljenzéssel lezárta be, a melyen 100 orviteki hanket volt, hol számos felkőszöbő hangzott el.

H I R E K.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Rieszner Ödön jelenleg gyulafehérvári, azelőtt esküszói katolikus főgimnáziumi tanárt rendes tanárrá nevezte ki.

Az igazságügyminiszter a csikszeredei kir. törvényszékét alkalmazásban álló dr. Kákasi Márton joggyakornokot a hosszúságú járásbíróiáighoz aljegyzőnek nevezte ki. A tehetséges és szorgalmas hivatalnok ezen kiérdemelt előléptetését szívesen közzöli.

A remörökpitányi állás. A Wellmann Géza szolgabíróvá történt megválasztása folytán megiresedet városi rendőrkapitányi állásra a főispán Kovács János jegyzőt helyettesítette.

meköikert magukat feloldozó nyak, férfiak, kik egy életen át küzdöttek a sors, a kor mostohaságával és sola fel nem jövértak, forró szerető szívek, kik sola egymással nem lehettek!

Az a sok szép költemény, a mit valaha őt megírtak, az a sok nagy tragédia, a mit nagy gondolkodók megalkottak és nagy művészek eljátszottak, a nagy problémák melyek a búlések aya felszínre hozott az emberi lélek mélyéből: mind együtt van egy ilyen fakültes, akáchozokkal bekerített falai tetetőben!

Megengeditek nekem, hogy egy távoli falucskó temetőjében nyugvó néhány kedves alak történetét elmondjam, vajjon nem zavarom e meg nyugalmatokat kedves halottak?

Hadd szakítsak airotokról egy-egy szal virágot, hadd küsssem azokat bokrotává az emlékező aranyfalával!

Dr. Csanki Sándor

A POLGÁRMESTER LEMONDASANAK VISSZAVONASA. Mult számbunkban említett lettünk arról, hogy Csikszeredea város polgármestere Dr. Ujfaluay Jenő lemondását benyújtotta s már akkor azon reményünknek adtuk kifejezést, hogy városunk ezen agilis, tehetséges vezetője, elhatározását meg fogja másítani. Örömmel értesültünk róla, hogy ez tényleg be is következett. Dr. Ujfaluay Jenő lemondását visszavonta s így ismét rendes kerékvágásban haladhatnak előre a város ügyei.

Status képviselő, Fejér Sándort, Csikvárcsúgyi új főjegyzőjét a felseliki caporeni kerületi egyetemesebb hitközsége. Nagyboldogasszony mult hó 23-án stánu gyűlési képviselőjének választotta meg.

CSILLAGHULLÁS. Ö Felsőge legmagasabb kegyelme a m. kir. 24-ik honvéd gyalogezred helyben állomásozó negyedik zászlóaljának két hadapród tiszthelyettesét, Eperjessy és Surányi kádékat november elszején hadnagyként léptette elő. A rokonszenves két fiatal hadnagytól a gratulációk özönével halmozta el társadalmunk közönsége.

Majláth Gusztáv — kalocsi érsek. Csözka György kalocsa érsek halálával megüresedett a kalocsai érseki szék. Ez a második legnagyobb egyházi hivatal betöltése foglalkoztatja egy a kormányt, mint a katolikus klerus. A minisztertanács jelöltje — mint a kolozsvári lapok írják — Majláth Gusztáv Károly Gróf erdélyi római katolikus püspök. Emlégtetik Bábics kassai püspököt is, aki bár szemléleg még nem önnömagának azonban annyira el van győződve, — 83 éves — hogy képtelen egy hatalmas érsekséget tartó lany kormányzása, mint a milyen a kalocsa. Az erdélyi katolikus egyházügyet vezetésre éri, mielőtt a Majláth püspök érseki történeti bevezető befejezett lesz. Mikor a nagyváradi püspöki szék betöltésével megöltötte a Majláth püspök nevét, kijelentette, hogy semmi nem fogadja el a kérés is a kormányt, hogy föl se ajánlják neki. Az érseki kinevezés előtt azonban ki nem térhet.

TÜZOLTÓ BAL. A szokásos Katalin bált ez idén a tüzoltók tartják november 26-án a „Kossuth” szálloda nagytermében, melyre már most is nagyban folynak az előkészületek.

ASZPHALT JARDA. A csikszeredei aszfalt járda készítésében a templomnál immár hozzáfogtak a nagyban folyik a munka. A járda — mely körülbelül 2 méter széles lesz, szelelt keramitkockákkal rakják ki. Nehézséget okoznak a házfalhajdosok, a ki a házak előtti tért ingyen en nem akarják átengedni; pedig a járda első sorban az ő érdekük, általna házuk értéke nagyban emelkedik. Reméljük, hogy ezen okok meg fogják őket győzni arról, hogy a járda töltet ér, mint a házak előtti hasznavehetetlen kis bekerített hely a szokat a célból díjazatlannal fogják rendelkezésre bocsájtani.

A REDOUT HÉRBEADÁSA. E hó harmadikán kellett volna megtörténiük a redout bérebeadását, azonban egy súlynálos tévedés miatt az átjétes elmaradt. A vendéglősök lapja ugyanis a hirdetést tévesen közölte, 3-ikahelyett 30-ikára s minthogy valószínűleg c

szere, akik egyenként, egymástán örök nyugalomra hajtották fejüket: jönnek felém, látom az alakjukat, halom a hangjukat, nyás azóval kérdeznak, vagy szomoruan panaszkodnak, én pedig felélek és — milyen különböző — egy csöppet se félek tőlük.

Jönnek sorban: Tibz Péter, Gódor Már, a fiatal aszony, Németh László, a szanta bakter, Öreg László János és a felesége, Farkas Jánosné (sírját kéne nevelőten árva), Pintér József a bogár (ugyondtűk, de maig re tudni ki), Pék Románd, (lesett a vadkiterföld és derekát tört), azután Krajcár Marci, Palinkás Imre, Sögörka Miklós (a csépfőgép leszakított a karját, belehalt), Lak Mihály, Lak Juli, Lak Pista (szereket vele játzott, mert engedte, hogy a lovassalán én legyen a kocsis), Uvári Zsófi, Takács András (szép Kossuth szék lit viselt) és Kuti Kisa Mihály, a kit az ország uton találtak megfagyva.

Édes bus emlék nekem valamennyi, boldog gyermekkorom tanúi a legtöbben, Tiúntek még ennyi se. Oh! de voltak közöttük számosan névtelen nagyok, kiknek nevét nem fogja megőrizni a történelem, de azért nagyok voltak, mert jellemük nemcsak életük ösinte és becsültetés volt. Gyer-

miatt csak egy ajánlat érkezett be a bizottsághoz, az ez árléjtés elhalasztását s harmincadikán leendő megtartását határozta el s a beérkezett egy ajánlatot felbonthatlanul visszadta.

JEGYZŐEGYLEMI VALASZT-MANYI GYŰLÉS. A Csikvármegyei jegyzői egylet választmányja idei november hó 13-án Csikszeredában gyűlést tart, melynek tárgya: a nyugdíj szabályzat módosítása, az 1905 évi költségvetés elkészítése, az egylet tagjai által beadandó javaslatok tárgyalása s végül a közgyűlés tárgyszorának megállapítása lesz. Tisztelettel kérjük collgura uratak sziveskedjenek javaslataikat és indítványukat a fenti határidőig aldfirotnk nevére beküldeni. Csikvárdófalva, 1904. október 26-án. Pálffy András, egyt. elnö. Ferenzy Béla, egyt. jegyző.

Hurokra került betörök. Lapunkban megirtuk volt, hogy dr. Nagy Béni ügyvéd lakásán okt. 2-ára virradólag vakmerő betörök garázdálkodtak és többek között ellopák 3 dobozban lévő zslat evő készletét. Most arról értesülünk, hogy a tetesek Lukács Márton zetalaki székely legény, továbbá Budi Samu, Budi Dani, Budi János, Budi Adám és Bánti József kóbor cigányok személyében, kik az alkalommal Csikszégyéd község végében téglavetőssel foglalkoztak-közserkülltek, sőt az ellopott tárgyak javarészt is 13 baroti székely gazdájánál, kiknél a cigányok időközben potom azért elarusították, sikerült a baroti csendőrségnek összegyűjtöenie. E veszedelmes rablóbanda fel-fedezése és tagjainak elfogása Bíró Mihály baroti csendőrmester és a mellője rendelt Holmágyi Dávid csendőr érdeme, a kik az ugyanezen banda által mult hó 19-én Baróthon elküvetett újabb betörés tárgyában nyomoztak és ez alkalommal tartott huzán-kutatás alkalmával felfedeztet borotva nyomán -- az egész bonyolult ügyet teljesen felderítették. Miatán Bíró Mihály őrmester nevezett cigányoknál még 1 drb idegen mellényt, kabátot, borotvát, bőr vízsimá-szivartartót, egy zseborát, 2 órálnéct stb. is talál, és igen valószínű, hogy a folyó évi nyarán Csikszégyéd és Csikzentkírály községében elküvetett több rendbeli betörésnek lopásnak irányt ezek a tetesek a nyomozás ily irányban is kiterjesztet. Megemléstés méltó, hogy szintén Bíró Mihály volt, ki a mult évben a bőlynyi takarékpénztár helyiségeiből 281.005 kor. tartalommal bíró kassa betörés tetesét kikutatta. Ily ritka ügyesség pedig megbecsülhetetlen.

Választás. Csik-Lázárfalván az ottani államlégi segélyezett községi népiskolájánál megválasztott a tanítói állás. Erre az állásra választották meg a minap Fűbány Gergely kérdőszentleléki tanítót 7 szavattal 5 ellenében.

Posta Csikszentimrén. A kereskedelmi-ügyi miniszter Csik-Szentimre községben postalgénekség felállítását engedélyezte. Ez a csikszentimrei postahivatalnak mintegy expositurája lesz. Az ügynek egy postahivatalnál győzködtető járattal lesz összekötöttesében. A postalgénekségi állásra hirdetett pályázat feltételei a következők: A hivatal vezetője lehet bármilyen foglalkozás ember, a ki értelmiségien, és erkölcsös tulajdonságánál fogva biztosítottat nyújt a szolgálat lelkiismeretes teljesítésére, 100 korona övédekot helyez letébe és a legelőmber kezelési szabályokat annyira el-sajátítja, hogy egy postai igazgatóság által kérelmezendő bizottság előtt a vizsgát letenni képes. A szolgálat naponként csak három óráig lesz igénybe. A munkáját a szállítási általánnyal együtt évenként 492 koronára ruz.

Haldózás. Csikszekfalvát gyászerte. Özv. Sánta Balazsú szül. Bándi Anna

október hó 26-án meghalt 64 éves korában. A köziszetleiben állott nyug. tanítói a község népének osztalan üz-zeteleiben résztvett. Temetése október hó 28-án történt. A nagy számú közönség részvétellel kísérte utolsó útjára. Az 1848 40 iki dícső események tanúi lassanként elhullanak az élok sorából. Azokhoz térnek, a kikkel több mintegy félézsázzaddal ezélt egy sorban küzdöttek a hősközb. a vértanúkhoz. Mult hó 27-iken halt meg Albert János 1848 49 beli nyugdíjas főhadnagy. Október hó 27-iken temették a csiksesői köztemetőbe. Nyugodjék békében! Csikdólni Ince Andrástól 65-ik, boldogbúsztésának 37-ik életében a halálöklök szentségének ajátos felvétele után egy évig tartó fájdalmas, betegség következében Csiksesőn folyó évi október hó 26-én est 4 órakor az Urhan csendesen elhunyt. Temetése október hó 27-én d. e. 10 órakor volt Csiksesőn. Lelkéért az engedztelő szentmisze-áldozat ugyanazon napon volt. Az elhunytban Ince Domokos csiksz. kath. lelkész öles atyját gyászolja.

PILEPPS FERENC HALÁLA. Legnagyobb részvétellel értesülünk, hogy Pillepps Ferenc pécsi kir. főügyész hírtelen elhunyt. Az elhunyt neve a marosvásárhelyi kir. tábla területén közzemert, mert több évig volt a marosvásárhelyi bírlin bírāja s ugy kedves modorával, mint nagy jogi tudásával s igazságosságával szeretettel, tisztelettel és elismeréssel vivott ki magának. Alig egy éve neveztek ki fő-ügyésznek, alig egy éve házassodt s elvette Sándor János államtitkár húgát s ma már a hideg föld takarja a hozzája fűzött magyaszert reményeket.

Elismerés egy csángósobrászának Fényes ünnepet lát nemrég Komáromban a Dandánál Közművelődési Egyesület. Az ünnepély kiemelkedő pontja volt a református paplak, a melyben Pécely József a tudos tanár és Tóth Lőrinc a kultó szülöttek, márvány emléktáblával történt megjelölése. Az emléktáblát Pécely József, Tóth Lőrinc reliefképpével a melyet az Akadémia, a Kisfaludi társaság, a Petöfi és Dugonics-társaság képviselői megkoszorúztak, Brasso vármegye kiváló szilvito, bérstulasi Istók János hírneves sobrász készítette. Ugy a közgyűlésben, mint az ünnepély követő lakoma a legnagyobb elismeréssel emlékeztek meg az ünnepély kimagaslóbb alakjairól, közöttük gróf Eszterházy Ferenc, Istók Jánosról és taviratilag átvizölték a hétéfalu o jeles fiát, a kire az egész Brassó vármegye is méltán büszke lehet.

Székely tanuok Debreczenben. A közismert székely hajók orvosására, mint tudjuk, nemcsak nálunk a Székelyföldön, de azonkívül is alakultak az n. Székely társaságok. Ilyen társaság él és virágzik Debreczenben, a híres alföldi városban is, mely azonkívül lelkesedéssel karolja fel ami úz zlyintket. A mult év végén nagy sikerrel székely köntölt st rendezett s a multétt állandóan gondot fordít a székely ifjak ipari képzésére és elhelyezésére. A jó képi vidám kedélyt, szorgalmas székely ifjak ugy latasik teljes mértékben megnyerték magyar ifrus gazdák tetszését, mert most mindentől megkereséseket iruznek a debreceni Székely társasághoz, mely alig győz a körmelkek elget tréni. Nagyon örvevüdtük a huzás és nems mozzedon sikerének n rt magyar kezében teljesen biztosítva látjuk ifjaink jövőjét és nem kénytelenek Romániában, vagy Amerikában vándorolni, hanem itthon maradhatnak magyaroknak. Szives örömmel hívjuk föl a szülők figyelmét a dolagra, kérve, hogy gyermekeiket csak adják bátran az ipari pályára, mert a közgazdasági függetlenségünket csak képzett iparosokkal vihatjuk ki.

— A nemzetiségi pénzüntzetek székelyföldi akciója címen érdekes felolvasást tartott Barabás Endre kolozsvári tanár a Magyar Közgazdasági Társaság calltöröki ülésen Székelyudvarhelyben, a melyen Kautz Gyula valóságos b. titkos tanácsos előbölt.

Jelen voltak: Ghyzy Hóla althabornyag, Gaál Jenő és Halász Sándor miniszteri tanácsosok, Jankovics Béla egyetemi tanár, Hegedűs Loránt, Sándor József oroz. képviselők, Jánosok Benedek és még számosan. A felolvasás beszámolt az 1901. 1902. évek-ből Udvarhelyvármegye eladósodási viszonyairól gyűjtött telekkönyvi adatokról. 49 székely községének jelzálog költsébe 19 év alatt 4.509.000 koronát tett ki, a miből a nemzetiségi bankokra 1,587.000 korona esett. Érdekes adatokkal világítja meg a felolvasó a költségszerzési módokat, az eljárás gyorsaságát, a melyvel a magyar pénzüntzetek a vrsenyt nem voltak képesek felvenni. Kívánatos volna, hogy az adatgyűjtés tovább folytatassék. Legalább a Székelyföldre kiterjedőleg, hogy a nemzetiségi aknánakója kézzelfoghatólag megállapítható és a harc velük a magyar földért sikeresen folytethető legyen. A nagy tetszőssel fogadtat előadásához az előböl kivül Sebestyén Ede szót hozza, ismertetve a magyarországi román pénzüntzetek fejlődését 1872-től, az első román bank megalapításától máig. Majd pedig mások is hozzászóltak a nagyfontosságú kérdéshez. Felolvasás külön fényben is kapható lesz.

Elélt kíváncsiak ügyünk. Polgár János zombori udvarhelymegye lakos székelyeket vezérelt Amerika felé. Rendszeresen foglalkozott ezzel a mesterséggel mindaddig, míg rajavészett. Szabady Tivadar főszolgabíró lefoglalta az összes beemepesztett nyomtatványokat és Polgár Jánost kíváncsiorásra való buzdításmért 15 napi elzárásra átváltoztatható pénzüntzetére és 1 havi elől nem is emelték, le sem szállított azt. Amely is elég székely vitalizák Amerikában, nem kell őket bízni!

A KAVICSHALMOK FELÜLVIZSGÁLÁSÁT Ince állampóltészeti tanácsos vezetése alatt működő bizottság a napokban eszközi. Pénteken Tuzsárdól Csikszeredáig s onnan a Tölgyesi felől rakott halmozak vizsgálták felül, szombaton Gyimesig, vasárnap szentdomokosig folytatták a vizsgálatot s onnan átmennek Gyergyóra. A csiki vizsgálat eredménye, meynél a vármegye részéről pénteken és vasárnap Bójhly Endre, szombaton Fejér Antal működött közre, teljesen kielégítő s a bizottság többialom felbontása után mindent rendben talált.

Felhívás. Az országzserte örzet takarmányhiány folytán marha árakban baállott csökkenésre való tekintettel, a székelyföldi környeltesz azon gazdák részére, kik után a marhák töli tartására szükséges takarmánnyal rendelkeznek s a marha árak alacsony voltak tonyász marhák beszerzésére kiváltó oly feltétel mellett, hogy az illető szükséges gazda áll. valamely városban kiválasztott és kialakított tenyészmarha árat kiküldítő által az eladónak kiiffzeteti. A vételár 3 évi egyenlő részletben 4% kamattal fizeti vissza: a vevő, ugy ony az első ív részlet megfizetése 1905 évi november 1 ón lesz esedékes. A vevő köteles a vételárról kötelezvényt adni. Felhívjuk azon g zádakat kik ily feltételek mellett tenyészállatokat kívánnak beszerezni hogy szándékukat a beszerzési kívánc állatok számának és minőségének megjelölésével legkésőbb november hó 15-ig a gazdasági ügyosztól (vármegye) jelentőék be, egyttal figyelemzteljük azon gazda társakat kiknek eladó tenyész tohenek üsző borjak és üsző tinók van.

nak, hogy azokat az eladási legelősebb ár megjelölésével szintén nálunk bejelenthetik. Eladó takarmány készletekről valamint takarmány keresletekről az egyesület tagjainak az irada sávosán ad felvilágosításokat. Csikszereda 1904. október 30-án, a gazdasági egyesület igazgatósága.

Egy érdekes székely. György yánokb Láné székely testvérünk szerlelt feleszergetett a „b” kezdőbetűbe. Tizenhárom gyermekét a következő nevekre kereszteltette: Berta, Berthold, Benedek, Bipi, Bertalan, Betti, Bella, Brigitta, Bábnt, Baláza, Benjamin, Balhuzár, Béla. Ezek közül az első nyolc el, az öt utolsó meghalt. Mint mondják ugyekbeik is igen szerződik a „b” kezdőbetűhöz. Rendkívül nagy a bori, a buzakenyert, a habot, bárályhúst, bivalylejt, belsőt, borsót, bécsiesszort, bőtköft, barátfület, burgonyát, berbécsotakányt, borjavecsit, befőtelt, besínáltat, boroviccsat, bakozakát. A lovat így nevezte: „berre”. A „b” betűbe boldogult bácsinak bűnait a betegemes boldogságot kívánunk.

Érdekes fogadás Budapestrol értesülünk az osztalysorsjáték felárulásióinak megszabásu reklamáziása folytán a közönség körében heves vita támadt, hogy a most közzétett sorsjátékban melyik felárulásióinak jutnak majd a nagy nyó emenyek. Egy elkeltő klubban H gróf és az ismert Sz sportman fogadott is 100.000 koronában erre vonatkozólag. Mint tudósítók írja az általános vélemény szerint a Kiss Károly és Társa bankháza fogja a legtöbbet nyerni, mindfogva ezen felárulásió sorsjegyei örüsi kereszt tárgyat képezik.

A Brázy-féle sósorszesz negyven év alatt meghódította egész Európát a karcu pálcákját épp egy ismerik a Dalmat partokon, mint Szent Pétervár, London palotáiban és tul az óceánon.

* „A Kert” kéthetenként megjelenő kertészeti szaklap november 1-i száma a következő tartalommal jelent meg: Konyhakertészet. P.: A kárli betetelese 662 Zádor Gyula: A burgonya szedése és eltarvása 662 Gyümölcsészet. Zelles Aladár: Barackkultúránk. XI. 665 Ublárk Sándor: Osziglyümölcsfaültés 667 Diszkrétészet. Chaeuomeles japonea: Lándl. f. alba plena hort, f. rosea plena hort, f. cardinalis Spáth, f. nivea plena hort, és L. Balzú Spáth. A japáni ál-bársnek kerti fajta) Weiss F. reue: A vadrózsa. II. 670 Méhészlet. Bndor: Lehel-e télen nagyobb távolagsókra a gyümölcsök melléket szállítani? 671 Közélet és távolró. Magyar Gyula: Jelentések a londoni Hollanhouse Floye Show-ról. III. 673 Tarsa. Gyarmati Lenke: Hullo levelek 675 Előadók. Tétényai: Oltsái kiértékek a Neria diuissima Tul. gombával 677 Gyümölcskert-tulajdonosok figyelmébe 677 Irodalom. A korai lézések és zöltségelék termelése. — A kigyók 678 Hurok. A gyermek és a virágot. — Lotz Károlyról — Allandó borkülföldés Budapestén. Kötött tett dínyet-emelők. — Gyümölcsészkészlet

A délygyümölcs ankeiút a tanús. hetidja Országos kertészeti kongresszus. Pannónián. — Díjak a szabalku Chrysanthemum kiállításnak. 679 Világszemle 681 Apró szakközlemények. A kerekkel-ész-ül-vell harsta. — Orniat szülészomok. — Korai salataplánta. Allatnövények. — A bor történetéből. — Az a malborról. — Petruszelyom téli használatra. — A trágyakezelés. — Régi magyar hormérések 683 Mit léve. — Szarkecsaság? 688 A házi ilz helyi kúnt 690 Szemes má melléklet. Chaeuomeles japonea: Lándl. f. alba plena hort, f. rosea plena hort, f. cardinalis Spáth, f. nivea plena hort, és L. Balzú Spáth. (A japáni ál-bársnek kerti fajta) Farnozsok 111. abra A kitépültött kárli 662 112. abra A kárli-gyövény 663 113. abra. A barack pakolási módja 666 114. abra. Chaeuomeles japonea Lándl. f. alba plena hort 115. abra. A gyermek és a virágok 669 „A kert” előfizetési díja egész évre 10 koron, fálávre 5 koron. Az év minden számban elő lehet fizetni a kiadóhivatalban: Budapest, VII. kerület, Rottenbiller-utca. 33.

Egy 20 filléres igaztató története. A pénznek, mégha csakoly 20 filléres is, megvan az értéke és így a szerepe is az életben. És ez a kerek kis nikkelpérez nemrég egy családot majánem egy nagy vegyontófosztott meg. Ugyanis egy bérmentetlen levelet kézbesített a minap a posta egy ismert táblalábíró feleségének címére, aki azonban visszautasította a 20 fillér portobilitéttel terhelt borítékot. Ferje unszolására azonban még is kiváltotta az előzőbában utótr levélhordótól a levelet. Nagyon bosszankodott azonban önagsága, midőn a borítékot felnyvva, abban egy sorsjegyet és ennek nyugtáját találta. A bíró aztán megmagyarázta, hogy előző napon vásárolt egy sorsjegyet felesége születésnapjára és ennek számát nem jegyezte meg és a nyugtával együtt a bankában felejtette. A bírónő szegere anyással foglalta e születésnap ajándékát. A bíró, hogy megszabaduljon a kukli-predikációtól, a klubba akart menekülni. Már éppen az előzoba káncsét fogta, midőn két uriember becsíngtetett Török A. és Tarsa (Budapest. VI. Teréz körút 46. alatti. bankházából, hogy az előző napon vásárolt sorsjegyre a 400.000 koronás nagy nyere méry negyedrészt kifizessék. A bíró örömlél reszkette vette be a kiküldöttlekel feleségéhez, aki most már hálásan borult férje nyakába és megbeszélte a postának is hogy a borítékot véletlenül leestett levél, léleg helyét 20 fillér büntetés-pérez szedték be.

A csikszeredai takarékpénztár közhírré teszi, hogy folyó év november hó 1-től kezdődőleg betéteket 4% kamattal fogad el.

A régi betétek 1905. január hó 1-től szintén 4%-kal kamatoznak. A kamat adót az intézet fizeti.

Csikszereda, 1904. október 29-én tartott üléséből.

Az igazgatóság.

Egy hat éves kopó (szuka) 50 koronáért eladó Albertini Gézánál Tusnádfürdön.

MESKÓ R. J. szalmakalapgyára Hajdunádason Csikszereda és vidékére megbízható ügynököt elfogad.

Magyarországi gépészek és kazánfűtők egylete,

VIII. Gyöngygyuk-utca 3. sz., Rókus-kórház mellett PILCZ MANÓ vendéglő helyiségében, díjtalanul helyez el gyárak, malmok, fűrésztelepek, uradalmak és magán-géptulajdonosok részére ügyes, megbízható és kipróbált vizsgált gépek és fűtőket. Cséplésre alkalmas szakemberekkel nagy számban rendelkezik. Egyszerű levelebbel megkeresésre az egytel bármikor is válasza kész.

Ne vegyen Cimbalmot vagy Harmóniumot, mig Reményi Mihály műhangszerész legújabb képcsérférgyzékét nem olvasta mely ingyen és bérmentve küldetik. (Budapestről, Király-utca 44/I. szám)

Tudósítás!

Van szrencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy folyóévi szeptember hó 1-én

a kádas meleg-fürdőt

megnyitotam, mely mindennap a n. é. közönség rendelkezésére áll, d. e. 8 óráttól késő esti órákig. Egy fürdőkád: 80 fill., 1 k. és 1 k. 20 f

Kiváló tiszteltelt!

Szopos Domokos, Csikszeredában.

Brázy-féle

Sósorszesz

Ha hamarosan szabadulni akarunk a főhűtés kellemetlen órájától, dörzsöljük be arcunkat, homlokunkat, valamint fejünket is Brázy féle sósorszeszszel. Néhány perc múlva már rendkívül üdítő hatást érzünk.

MINDENNEMŰ

VASESZTERGÁLYOZÁST,
GŐZGÉPEK LOKOMOBILOK, CSÉP-
LŐKÉSZLETEK, IPARI, GAZDA-
SÁGI, REMINGTON ÍRÓ, MÁSOLÓ
VAHRÓGÉPEK, KERÉKPÁROK,
KÖZLŐMŰVEK, KÜTSZIVATYUK,
VIZVEZETÉK, VIZI ÉS GŐZMAL-
MOK BERENDEZÉSÉT ÉS JAVI-
TÁSÁT JUTÁNYOS ÁRBAN
KÉSZITTI:

KÖVÉR**GYÖRGY,**

GÉP. BUTOR ÉS ÉPÜLET

MŰLAKATOS

CSIKSZEREDÁN (FŐ TÉR).

Kövégs és hurut ellen nincs jobb a
RETHY-féle

pekete-fü-cukorkánál!

Visszairásnál azonban vigyázzunk
határozottan RETHY-félel kérjünk,
mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.
Csak RETHY-félel fogadjunk el!

GAZDÁK FIGYELMÉBE!

Manhattan nélkül

Manhattan porral.

Aki sertéseit gyorsabban akarja felhuzalabi-
ni, teheneitől és kecskéitől több és jobb,
minőségű tejet akar, aki erős igavonó bar-
mokat és tüzes lovakat akar, egyszóval aki
jövendőmezőiből állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

tápport. Használatának költsége igen csekély
és dűtán megtérül. 100 klg. 60 kor., 50 klg.
20 kor. Egy 5 klg. próbaküldemény 5 koro-
nára küldünk postán bérmentve utánvétel,
hogy legkisebb gáda is meggyőződhessen a
Manhattan por bámulatos hatásáról.

KÖZPONTI FŐRAKTÁR:

MANHATTAN Electrophol vállalat
Budapest, VIII., Aggteleki-utca 15/a.

Kiváló szerencse Töröknél**Felülmulhatatlanul**

kedvez főuradának a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona
nyereménnyel többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajáljuk emellegya, hogy a világ legsúlyosabb osztály-
sorsjátékában vegyen részt. — Amost következő nagy. kir. szabá-
dalmozott 15. osztálytorsjátékban újból

110000 sorsjegyre 55000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben
1.000.000 korona.

Továbbá jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**,
1 a **200.000**, 2 a **100.000**, 1 a **90.000**, 2 a
80.000, 1 a **70.000**, 2 a **60.000**, 1 a **50.000**,
1 a **40.000**, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**,
8 a **15.000**, 36 a **10.000** korona és még sok egyéb;
összesen **55.000** nyeremény és jutalom **14.459.000**
korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszorú

1/2 ered. sorsj. gy. frt — 75 v. k. 150; 1/4 ered. sorsj. gy. frt 150 v. k. 3 —

1/2 " " 3 — „ 6. —; 1/4 " " 6 — „ 12. —

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése
ellenében küldjük.

Hivatalos tervszorú alapján. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre

1. évi november 13-ig

kérünk bizalommal hozzáuk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

BANKHÁZA BUDA PEST

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főuradánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körút 46/a, I. fők. Váci-körút 4/a.

II. fők. Muzem-körút 11/a, III. fők. Erzsébet-körút 54/a.

Rendelés levél levél indó. TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre

I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték ere-

deti sorsjegyet a hivatalos tervszorúval együtt küldeni.

Az összeget _____ koronán összegben
utánvételezni kérom
postautalványnyal küldöm
(mellékelem bankjegyekben (helyegekben))

A nem tetsző
töröndd.Pénzes cím: }
}

5 koronaért

küldök 4 1/2 kiló (körülbelül 50 darab) kevésbé megsérült finom enyhe

piperezappant

rőzsa, liliontej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétellel küldi

AUFFENBERG JÓZSEF, BUDAPEST
VII., Huszár-utca 6. szám.

Jorgó János

őrös; raktár: BECS. III/4.,
Rennwég Nr. 75/B.

Levelezéskor elegendő, hogy gazdaságon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, oleós bevásárlás céljából. Az illető eljárás szigorúan titkosaságos, írásbeli teltetésre kizárva.

ÓRAJAVITÁSI MŰHELY.

Mindeneműl zacherálta új rugó helyezésre 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óráért kezeseséget vállalok.

KIVONAT A NAGY ÁRJEJYZÉKBŐL:

7787. sz. leguleadób, legújabb strapacím-nikkeltek. 36 óráj jár.	2 frt 30
6089. sz. valódi páncél-lénc 15 gr.	1 * -
7868. sz. színt romon. fr duplaföldül.	5 * -
7882. sz. inga-óra fitomlével, 2 színyal.	
180 cm. magos	11 * 50
7929. sz. jó óhrészti óra	1 * 20

Szívekedjék nevére és hazajuttatva 75/B. pontosan figyelni.

A címre figyeljen!

Kerékpár

alkatrészeket

szól-alomában lehet nálunk beszeresni mint bárhol a világ legelő gyárakból gyári áronak által havi 10-15 havi részletfizetésre.

Varrógépek bel- és külföldi elsőrendű gyárakból havi 6-8 koronás részletfizetésre

Magas árjegyzéket hár. Gyönyörű magas jutalék mellett felvételnek

MIKLÓS és TÁRSA

varrógép kerékpár és alkatrész nagykereskedők
BUDAPEST, VII., Jászai-körút. 59. sz.

Egy

háztartási mérleg

ingyen!

Mindeneműl oleós árak mellett küldöm szét tulhalmazott raktár, mhóvilág-hírű a kiválóságukért általánosan kedvelt

mexikói ezüst- áruimat

és pedig:

6 db mexikói ezüst asztali kés, 6 db mexikói ezüst evővilla, 6 db mexikói ezüst evőkanal, 12 darab mexikói kávékanal, 6 db kiváló deszertvilla, 6 db kiváló deszertkanál, 1 db mexikói ezüst levelezőkanal, 1 db mexikói ezüst tejszűrő és 2 db olgáns ezüst asztali gortyatarló.

46 darab összesen 6 frt 50 kr

Minden megrendelő szemkiválti jutalom képen egy szavatosság mellett pontosan működő 12 db fűzős borképeségű háztartási mérleg kap teljesen díjlanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (hóll) is, melynek tartósságért és kiváló minőségért 25 év juttatást vállalok. Szétküldés a pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból

Auffenberg József,
BUDAPEST, VII., Huszár-utca 6. sz. Am
(Árjegyzék ingyen)

Nyomatott a kiadótulajdonos Gyöndös és Társa könyvnyomdájában, Csikszeredában.

Szolid és szabott árak!

Figyelemre méltó!

Alulírott ajánlja be-ses megrendelőimnek, valamint a nagyérdemű közönségnek szíves figyelmébe az új ön megérkezett és legkényesebb igényeket mind a tetben kielégítő

ŐSZI és TÉLI

finom gyapju és kamarn szöveteit.

Együttal melletti b. megrendelőimnek eddigi szíves pártfogásukért hálás köszönetet mondok, kérem a b. megrendelőim, valamint közönség további szíves pártfogását, azon ígéretem mellett, hogy ugy mint eddig ezután is szem előtt fogom tartani a legszolidabb árak mellett való előzékeny kiszolgálást.

Vagyok szolgálatukra kész kiváló tisztelettel

Déczy János,

férfi-szabó Csikszereda (snját háza).

Pontos kiszolgálás!

4⁰-OS

PÉNZ

Törlesztéses kölcsönökkel nyugtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyeztetéktől a föld-birok és ingatlan 3/4 értékéig I. és II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, alkalmi- és magán-hivatásoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre gyorsan és diszertelen.

Bank- és magánadósságok convertálása.

Meller Lajos és Társai

bankbizomány.

Budapest, VI. Dávid-utca 15.

(Törvényszékileg bejegyzett cég.)

(Világos helyen)

Szerezzük be mentőszekrény szükségleteinket minél előbb, hogy meg ne birságozjanak!!!

A legújabb miniszteri rendelkezésnek megfelelő mentőszekrények, teljes felszereléssel

Schottola Ernő

gyáros és nagykereskedőnél, a magyar általános kőanyaggyárban, Budapesten, Andrásy-ut 2. szám alatt kapható!

Árjegyzék ingyen és bérmentve.